

15ο Συνέδριο «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία»
Αθήνα, 6-8.11.2025

*Προκλήσεις Ορολογίας στη
Μετάφραση Πολιτικών Κειμένων για
την Άυλη Πολιτιστική Κληρονομιά
και την Κλιματική Αλλαγή*

Καθηγητής Σταύρος Κάτσιος
Υποψ. Διδάκτωρ Αθηνά Φατσέα

Έδρα UNESCO για τις Απειλές
κατά της Πολιτιστικής Κληρονομιάς,
Τμήμα Ξένων Γλωσσών, Μετάφρασης
και Διερμηνείας, Ιόνιο Πανεπιστήμιο

unesco

Chair on Threats to Cultural Heritage
and Cultural Heritage-related Activities

Έδρα για τις Απειλές κατά της Πολιτιστικής
Κληρονομιάς και των σχετιών με την
Πολιτιστική Κληρονομιά δραστηριοτήτων

Περιεχόμενα

- Εισαγωγή
- Μεθοδολογία
- Στοχοθεσία
- Συλλογή και ανάλυση δεδομένων από επίσημες μεταφράσεις
- Συλλογή και ανάλυση δεδομένων από μεταφράσεις φοιτητών και φοιτητριών
- Συμπεράσματα
- Βιβλιογραφία

Εισαγωγή

- Η πολιτιστική κληρονομιά ως μη ανανεώσιμος πόρος για τις παρούσες και μελλοντικές γενιές
- Σχέση πολιτιστικής κληρονομιάς με ταυτότητα, κοινωνική συνοχή και συλλογική μνήμη
- Επιπτώσεις περιβαλλοντικών αλλαγών στην άυλη πολιτιστική κληρονομιά

Εισαγωγή

Διττός ρόλος της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς:

- Απειλείται από την κλιματική αλλαγή
- Συμβάλλει στην προσαρμογή και την ανθεκτικότητα (παραδοσιακή γνώση)

Η ορολογία επηρεάζει:

- Την κατανόηση πολιτικών κειμένων
- Την υιοθέτηση και εφαρμογή πολιτικών

Η γλώσσα ως εργαλείο πολιτικής επικοινωνίας και πολιτισμικής διαμεσολάβησης

Μεθοδολογία

Αντικείμενο: προκλήσεις ορολογίας στη μετάφραση πολιτικών κειμένων για την ΑΠΚ και την κλιματική αλλαγή

Ανάλυση σε γλωσσικό ζεύγος ελληνικά-αγγλικά

Εστίαση:

- Επίσημες μεταφράσεις διεθνών θεσμών
- Μεταφράσεις φοιτητών/-τριών

Μεθοδολογία

Μέθοδοι:

- Συλλογή σωμάτων κειμένων (1992-2024)
- Ανάλυση ορολογίας και συχνότητα χρήσης όρων
- Σύγκριση επαγγελματικών μεταφράσεων και μεταφράσεων από φοιτητές/-τριες

Κριτήρια ένταξης:

- Θεσμική προέλευση (ΟΗΕ, ΕΕ, UNESCO κ.λπ.)
- Συνάφεια με ΑΠΚ και περιβάλλον
- Διαθεσιμότητα σε επίσημη μορφή

Στοχοθεσία

- Ανάδειξη μεταφραστικών προβλημάτων σε όρους ΑΠΚ & κλιματικής αλλαγής
- Ανάλυση στρατηγικών απόδοσης από φοιτητές/-τριες
- Ενίσχυση ορολογικής συνέπειας και σαφήνειας σε πολιτικά κείμενα
- Δημιουργία βάσεων δεδομένων και γλωσσαρίων για θεσμική χρήση

Συλλογή και ανάλυση δεδομένων από επίσημες μεταφράσεις

- Πηγές:
UNESCO, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
- Ανάλυση μέσω Sketch Engine
- Δημιουργία ευθυγραμμισμένων σωμάτων κειμένων (parallel corpora)
- Εξαγωγή και ανάλυση βασικών όρων (π.χ. resilience, safeguarding, traditional knowledge)

Συλλογή και ανάλυση δεδομένων από επίσημες μεταφράσεις

- Διαπιστωμένες ασυνέπειες:
- "Safeguarding" = «διαφύλαξη» ή «προστασία»
- "Resilience" = διαφορετικές αποδόσεις ανά πλαίσιο
- Ανάγκη για ενιαία ορολογική στρατηγική
- Η θεσμική συνέπεια ως παράγοντας πολιτικής σαφήνειας

Συλλογή και ανάλυση δεδομένων από μεταφράσεις φοιτητών και φοιτητριών

- Δείγμα: 65 φοιτητές/-τριες Ιονίου Πανεπιστημίου (2023–2025)

Κείμενα:

- UNESCO
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή
- ICOMOS
- Εστίαση στις στρατηγικές μετάφρασης και ορολογικές δυσκολίες

Συλλογή και ανάλυση δεδομένων από μεταφράσεις φοιτητών και φοιτητριών

Κύριες προκλήσεις:

- Πολυσήμαντοι όροι (resilience, intergenerational transmission)
- Έλλειψη εξοικείωσης με θεσμικά συμφραζόμενα

Παρατηρήσεις:

- Κυριολεκτικές αποδόσεις ή υπεργενικεύσεις
- Δημιουργικές και επιτυχείς λύσεις με χρήση εργαλείων και πηγών

Συμπεράσματα

Κεντρικά ευρήματα:

- Ασυνέπεια ορολογίας μεταξύ θεσμών
- Δυσκολίες στην απόδοση πολιτισμικά φορτισμένων όρων

Προτάσεις:

- Ανάπτυξη θεματικών γλωσσαρίων
- Ενίσχυση συνεργασίας μεταξύ θεσμών & μεταφραστών

Συμπεράσματα

Σημασία ορολογικής συνέπειας:

- Διατομεακή πολιτική προσέγγιση
- Ενσωμάτωση ΑΠΚ σε στρατηγικές διαχείρισης κινδύνου

Η γλωσσική σαφήνεια ως προϋπόθεση πολιτισμικής ανθεκτικότητας

Βιβλιογραφία

- Blake, J. (2015). Cultural Heritage and the Environment. Στο *International Cultural Heritage Law*. Oxford University Press.
- Carducci, G. (2014). What Consideration Is Given to Climate and to Climate Change in the UNESCO Cultural Heritage and Property Conventions?. Στο S. von Schorlemer & S. Maus (Επιμ.), *Climate Change as a Threat to Peace: Impacts on Cultural Heritage and Cultural Diversity*. Peter Lang Group AG.
- Chainoglou K., Katsios, St. (2024). Threats to Cultural Heritage: Normative Developments on AI and Cultural Heritage. Στο N. Koutras & Niloufer Selvadurai (Επιμ.), *Recreating Creativity, Reinventing Inventiveness: Challenges Facing Intellectual Property Law*. Routledge.
- Chechi, A. (2014). The Cultural Dimension of Climate Change: Some Remarks on the Interface Between Cultural Heritage and Climate Change Law. Στο S. von Schorlemer & S. Maus (Επιμ.), *Climate Change as a Threat to Peace: Impacts on Cultural Heritage and Cultural Diversity*. Peter Lang Group AG.
- Giglito, D., Ciolfi, L., & Bosswick, W. (2021). Building a Bridge: Opportunities and Challenges for Intangible Cultural Heritage at the Intersection of Institutions, Civic Society, and Migrant Communities. *International Journal of Heritage Studies*, 27(10), 1–18.
- Harvey, D., & Perry, J. (2015). *The future of heritage as climates change*. Loss, Adaptation and Creativity. Routledge.
- Sagadiyeva, Z., Satenova, S., Yeskindirova, M., Alshinbayeva, Z., & Konyratbayeva, Z. (2021). Political discourse: the translation aspect. *Journal of Language and Linguistic Studies*, 17(3), 1615-1627. Doi: 10.52462/jlls.117.
- Tolochko, P., & Boomgaarden, H. G. (2019). Determining political text complexity: Conceptualizations, measurements, and application. *International Journal of Communication*, 13, 1784–1804.

Πηγές

- Council of the European Union & Representatives of the Governments of the Member States meeting within the Council. (2019). Resolution of the Council and the Representatives of the Governments of the Member States meeting within the Council on a framework for European cooperation in the youth field: The European Union Youth Strategy 2019–2027 (CELEX No. 42019Y1206(01)). Official Journal of the European Union, C 456, 1–16. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A42019Y1206%2801%29>
- European Commission. (2019). The European Green Deal (COM/2019/640 final). <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52019DC0640>
- European Commission. (2022). Strengthening cultural heritage resilience for climate change: where the European Green Deal meets cultural heritage. Publications Office of the European Union. <https://data.europa.eu/doi/10.2766/44688>
- European Parliament & Council of the European Union. (2021). Regulation (EU) 2021/1119 of the European Parliament and of the Council of 30 June 2021 establishing the framework for achieving climate neutrality and amending Regulations (EC) No 401/2009 and (EU) 2018/1999 (OJ L 243, 9.7.2021, p. 1–17). <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32021R1119>

Πηγές

- ICOMOS. (2022). Intangible cultural heritage, diverse knowledge systems and climate change. Contribution of Knowledge Systems Group I to the International Co-Sponsored Meeting on Culture, Heritage and Climate Change.
<https://publ.icomos.org/publicomos/jlbSai?html=Pag&page=Pml/Not&base=technica&ref=93E63E4E277BDFBD5FDBD3FB1CEE4721>
- Pasikowska-Schnass, M. (2024). The impact of climate change on cultural heritage. European Parliamentary Research Service.
[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2024/762282/EPRS_BRI\(2024\)762282_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2024/762282/EPRS_BRI(2024)762282_EN.pdf)
- UNESCO. (2009). Identifying and Inventorying Intangible Cultural Heritage.
<https://ich.unesco.org/doc/src/01856-EN.pdf>
- UNESCO. (2023). Policy Document on Climate Action for World Heritage.
<https://whc.unesco.org/en/climatechange/>
- UNFCCC. (2008). Report of the Conference of the Parties on its thirteenth session, held in Bali from 3 to 15 December 2007.
<https://unfccc.int/resource/docs/2007/cop13/eng/06a01.pdf>
- UNFCCC. (2011). Report of the Conference of the Parties on its sixteenth session, held in Cancun from 29 November to 10 December 2010.
<https://unfccc.int/resource/docs/2010/cop16/eng/07a01.pdf>